

Jordbruksutskottets yttrande

1988/89:JoU5y

Resursförstärkningar till länsstyrelserna m.m.

1988/89
JoU5y

Till bostadsutskottet

Bostadsutskottet har den 31 januari 1989 beslutat bereda jordbruksutskottet tillfälle att avge yttrande över vad i budgetpropositionen (prop. 1988/89:100 bil.15 s. 72 – 119) föreslagits beträffande länsstyrelsernas befattning med miljö- och naturvårdsfrågor jämte motionerna 1988/89:Bo206 yrkande 1, Bo301 yrkande 1, Bo304 yrkande 2, Bo305, Bo306 yrkande 2, Bo307 yrkandena 1 och 2, Bo309, Bo310, Bo312, Bo314, Bo316, Bo317 och Bo550 yrkande 1.

Utskottet

I budgetpropositionen bilaga 15 framläggs förslag om förstärkningar av länsstyrelsernas resurser för bl.a. prövning och tillsyn enligt miljöskyddslagen och arbetet med allmänna naturvårdsfrågor. Förslagen innebär en uppföljning av de insatser rörande den statliga miljövårdsorganisationen som aviserades i propositionen om miljöpolitiken inför 1990-talet (prop. 1987/88:85, JoU1987/88:23). Sammanfattningsvis innebär förslagen att ytterligare närmare 60 milj. kr. tillförs länsstyrelseanslaget. Enligt föredragande departementschefen får länsstyrelserna härigenom bättre förutsättningar att uppfylla de stora förväntningar som departement, myndigheter och medborgare har på dem.

I folkpartiets partimotioner Bo304 och Bo309 anföras att länsstyrelserna bör tilldelas ytterligare resurser främst för att handlägga de s.k. gröna naturvårdsfrågorna. I den sistnämnda motionen framförs ett yrkande om en anslagshöjning med ytterligare 20 milj. kr. utöver regeringens förslag för att förstärka länsstyrelsernas miljövårdsenheter och insatserna för den gröna naturvården.

Enligt centerpartiets partimotion Bo307 bör riksdagen anslå ytterligare 4,2 milj. kr. för länsstyrelsernas tillsyn enligt miljöskyddslagen och ytterligare 10 milj. kr. för arbetet med naturvårdsfrågorna.

I miljöpartiets motion Bo317 yrkas att ytterligare 50 milj. kr. anvisas till länsstyrelserna, varav medel bör "öronmärkas" för att inrätta två nya tjänster vid varje länsstyrelse, avsedda för den s.k. gröna naturvården.

Utskottet erinrar om att regeringens budgetförslag för budgetåret 1989/90 innebär kraftiga resursförstärkningar för de statliga myndigheter som ingår i

miljövårdsorganisationen; utöver länsstyrelserna kommer statens naturvårdsverk, koncessionsnämnden för miljöskydd och kemikalieinspektionen att tilldelas ytterligare medel för sin verksamhet. Även vid miljö- och energidepartementet förstärks resurserna. För närmare uppgifter om dessa förstärkningar hänvisar utskottet till bilaga 16 till budgetpropositionen (miljö- och energidepartementet). Som miljö- och energiministern anför i inledningskapitlet till bilaga 16 är en effektiv miljövårdsorganisation och lagstiftning en avgörande faktor för fortsatt framgångsrika insatser på miljövårdsområdet. De förändringar i miljövårdsorganisationen som aviserades i den miljöpolitiska propositionen genomförs nu. Vidare har samtliga länsstyrelser fått i uppdrag att senast den 1 maj 1989 till statens naturvårdsverk redovisa regionala miljövårdsanalyser. Naturvårdsverket skall ställa samman och utvärdera dessa och senast den 15 september 1989 redovisa resultatet till regeringen. En särskild utredare har tillkallats för att se över naturvårdslagen. En översyn av miljölagstiftningen förbereds inom regeringskansliet. Dessa insatser överensstämmer med riksdagens beslut om miljöpolitiken under våren 1988.

Med hänvisning till det anförda tillstyrker utskottet för sin del de av regeringen föreslagna resursförstärkningarna till länsstyrelserna och avstyrker motionerna Bo304 yrkande 2, Bo307, Bo309 och Bo317.

Enligt motion Bo301 yrkande 1 (fp) bör länsstyrelsernas instruktion och arbetsordningar ändras så att miljövårdsenheterna på ett mer kraftfullt sätt kan företräda miljövårdens intressen.

Utskottet kan inte finna att de bestämmelser som reglerar länsstyrelsernas verksamhet utgör något hinder för naturvårdsenheterna att på ett kraftfullt sätt företräda miljövårdens intressen. Tvärtom finns i t.ex. förordningen (1986:1122) med länsstyrelseinstruktion flera bestämmelser som särskilt understryker länsstyrelsens ansvar för bl.a. naturvården och miljöskyddet. Den kortfattade motiveringen i motionen ger heller inte utskottet någon vägledning för en bedömning av vilka författningsändringar som skulle kunna aktualiseras för att tillgodose motionärernas syfte. Utskottet kan således inte biträda motion Bo301 yrkande 1.

Motion Bo310 (s) tar upp frågan om länsstyrelsernas resurser för handläggningen av jaktfrågor. Enligt motionen ökar arbetsbördan med den regionala administrationen av jakten och viltvården. En förstärkning av länsstyrelsernas personal skulle innebära fördelar i fråga om älgstammens utveckling och ge förutsättningar för en minskning av viltskadorna på skogen. Kostnaderna för en sådan förstärkning skulle mer än väl uppvägas av de ekonomiska fördelarna för jägarna, skogsägarna och samhället.

Utskottet behandlade under riksrötet 1986/87 en proposition med förslag om ny jaktlag m.m. I det sammanhanget uttalades bl.a. att det inte fanns skäl att vidta någon mera genomgripande förändring av administrationen på jakt- och viltvårdsområdet. När det gällde administrationen av älgjakten ansåg utskottet emellertid att det fanns skäl att ytterligare överväga frågan om en avgiftsfinansiering av denna. I betänkandet lämnades ett bemyndigande till regeringen att vid behov meddela föreskrifter om sådana avgifter (JoU 1986/87:15).

Vad beträffar problemen med viltskador vill utskottet fästa uppmärksamheten på att en särskild utredning för närvarande ser över hithörande frågor (Jo 1988:02). Vidare bör nämnas att regeringen uppdragit åt naturvårdsverket att i samarbete med statskontoret se över administrationen av älgjakten. Dessa utredningar kommer givetvis att få stor betydelse även för de frågor som tagits upp i motionen. Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet att motionen lämnas utan någon vidare åtgärd.

Enligt motion Bo306 yrkande 2 (vpk) behövs åtgärder för att bevara ett levande jordbruk i Stockholms närhet. En snabb kartläggning bör göras av de odlade och betade markerna nära Stockholm. Det odlade landskapet i Stockholms län hotas bl.a. av att efterfrågan på mark för andra ändamål än jordbruk är stor. Som exempel nämns att "landskapet hotas av en makalös golfbaneutbyggnad". Motionen utmynnar i denna del i ett yrkande att länsstyrelsen i Stockholms län får i uppdrag att utarbeta förslag till åtgärder från samhällets sida för att bevara småskaligt jordbruk i Stockholms närhet.

När det gäller möjligheterna att bevara ett livskraftigt jordbruk och en levande landsbygd i Stockholmsregionen vill utskottet framhålla att det kan föreligga vissa svårigheter, ehuru kanske i andra hänseenden än de som särskilt berörs i motionen. Utskottet vill erinra om att det finns ett flertal lagbestämmelser som är avsedda att hindra att den brukningsvärda jordbruksmarken tas ur produktion. I lagen (1979:425) om skötsel av jordbruksmark stadgas att sådan mark inte får tas ur jordbruksproduktion utan tillstånd. Enligt plan- och bygglagen (1987:10 – PBL) är det i första hand en kommunal angelägenhet att planlägga användningen av mark och vatten. Genom t.ex. detaljplaner kan kommunen med rättslig verkan reglera markanvändning och bebyggelse inom kommunen. Enligt 8 kap. 2 § PBL krävs bygglöv bl.a. för anordnande av golfbanor. I lagen (1987:12) om hushållning med naturresurser anges att jord- och skogsbruk är näringar av nationell betydelse. Brukningsvärd jordbruksmark får tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk.

Enligt vad utskottet erfarit vid kontakter med lantbruksnämnden i länet föreligger ett stort efterfrågetryck på jordbruksfastigheter i närheten av tätorterna. Denna efterfrågan har givetvis effekter på prisbildningen men innebär samtidigt att befintliga jordbruksfastigheter bibehålls för både bostads- och jordbruksändamål.

Det anförda innebär att motion Bo306 yrkande 2 inte påkallar någon åtgärd från riksdagens sida.

Övriga motioner innehåller yrkanden om prioritering av specificerade län och regioner vid fördelningen av de nya resurserna eller i annat sammanhang. Utskottet har inte sakligt underlag för att särskilt framhålla något av

dessa län vid medelsfördelningen och avstyrker således motionerna Bo206 1988/89:JoU5y
yrkande 1, Bo305, Bo312, Bo314, Bo316 och Bo550.

Stockholm den 21 februari 1989

På jordbruksutskottets vägnar

Karl Erik Olsson

Närvarande: Karl Erik Olsson (c), Hans Gustafsson (s), Håkan Strömberg (s), Sven Eric Lorentzon (m), Grethe Lundblad (s), Jan Fransson (s), Margareta Winberg (s), Åke Selberg (s), Ingvar Eriksson (m), Bengt Rosén (fp), Lennart Brunander (c), Annika Åhnberg (vpk), Åsa Domeij (mp), Inge Carlsson (s), Carl G. Nilsson (m), Berndt Ekholm (s) och Anders Castberger (fp).

Avvikande meningar

1. Karl Erik Olsson och Lennart Brunander (c) anför:

Som anføres i motion Bo307 har såväl länsstyrelsernas naturvårdsenheter som kommunernas miljö- och hälsoskyddsförvaltningar brist på resurser. Regeringens förslag om förstärkning av organisationen för tillsyn enligt miljöskyddslagen är otillräckligt. Även naturvårdsdelen av länsstyrelsernas miljö-
vårdsenheter har länge haft oförändrade eller krympande resurser. Enligt vår mening hade utskottet bort tillstyrka motionens förslag om ytterligare medel till länsstyrelsernas tillsyn enligt miljöskyddslagen resp. deras naturvårdsarbete. Härigenom skapas möjligheter att beakta även de önskemål rörande länsstyrelserna i Älvsborgs, Gävleborgs och Malmöhus län som framförs i motionerna Bo316, Bo550 och Bo305.

2. Annika Åhnberg (vpk) anför:

Som framhålls i motion Bo306 behövs åtgärder för att bevara ett levande jordbruk i Stockholms närhet. Det odlade landskapet i Stockholms län hotas bl.a. av planer på en omfattande utbyggnad av golfbanor. Över huvud taget är efterfrågan på mark för andra ändamål än jordbruk mycket stor i närheten av tätorterna. Därför bör en snabb kartläggning göras av de odlade och betade markerna nära Stockholm. Utskottet borde således ha anslutit sig till kravet i motion Bo306 att länsstyrelsen får i uppdrag att utarbeta förslag till åtgärder för att bevara småskaligt jordbruk i Stockholms närhet.

3. Åsa Domeij (mp) anför:

Som anføres i motion Bo317 behöver länsstyrelsernas naturvårdsenheter kraftigt utökade resurser. Jag anser att utskottet hade bort tillstyrka yrkandet om anslagshöjning med 50 milj. kr., varav 20 milj. kr. skall användas för två nya tjänster vid varje naturvårdsenhet för den gröna naturvården.